

Kábelek — automatával

Somogyi Károlyné felvétele
A szegedi kábelgyárban automata vezérlésű gép sodorja a vastag — gyakran 48 erű — jelző- és működtetőkábeleket, több, egyenként 50 kilogrammos orsról tekeredő huzalokból. Képközlő: a DST-gépsor részlete

A közművelődési határozat óta...

Az MSZMP KB tavaly márciusi közművelődési határozata nyomán a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat párt-végrehajtóbizottsága is számvetést készített a közművelődés vállalaton belüli helyzetéről. Örömmel lehet megállapítani, hogy másfél évvel a határozat óta jelentős lépéseket tettünk dolgozóink művelődési színvonalának javítására. Ez annál figyelemreméltóbb, mivel az 1973. január 1-i átszervezés óta olyan vidéki telepeket dolgozó kerület hozzánk, ahol a közművelődés állapota elmarad városi gyáregységünk mögött.

1.

Vállalatunk vezetősége a legutóbbi átszervezés során tudatában volt a feladatok jelentőségének, ezért hatékony intézkedéseket tett, hogy a szervezeti struktúrában végrehajtott változások segítségével nyújtsanak. A személynél igazgatóság létrehozása, az oktatási és szociálpolitikai osztályok felállítását jó keretet biztosítottak a közművelődési határozat végrehajtására. A téma jellegéből adódóan itt elsősorban a személyi feltételek fontosak, tehát: hogy legyenek olyan szakemberek, akik hivatásszerűen, munkaköri kötelezettségeikből adódóan foglalkoznak a közművelődési feladataival.

A közművelődési problémák közül legfontosabbnak látszik az általános műveltség kiterjesztése a dolgozó kollektívákra, hogy lehetőleg mindenki rendelkezzen a nyolc általános iskolai végzettséggel. Az utóbbi években ezen a téren határozott és figyelemre méltó eredményeket értünk el, és elmondhatjuk, hogy évente az ilyen végzettséggel nem rendelkező dolgozóinknak mintegy 5-6 százaléka megszerzte az általános iskolai bizonyítványt. Kiemelkedik ebből a sorból az általános iskola 7-8. osztályának revidített tanidejű elvégzése: ilyen módon 106-an tettek sikeres vizsgát. Miután a felmérés szerint jelenleg dolgozóink közül 2 ezer 583-an nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, az általános iskolai végzettség elérése érdekében a bűtorlapgyártásban és textiliparban a szakmunkásképzést, s ebben nem kevesebben, mint 205-en vettek részt. Ezeket a területeken eddig nem képeztünk szakmunkásokat, tehát kizárólag betanított munkások dolgoztak. Természetesen a közművelődés javítása, munkásaink szellemi és kulturális igényeinek növelése nem merül ki az általános iskolai és szakmai oktatás szorgalmazásában. A vállalat már ed-

Sorok a KSZV-ből

zat született, hogy minden erővel, különösen vidéki telepeinken, maximális erőfeszítéseket kell tenni az általános iskolai oktatás vállalaton belüli — vagy kívüli — megszervezésére.

2.

Hasonló jelentőségű gond a szakmunkásképzés. A mintegy 6 ezer 300 munkásból a textilipari szakmunkások száma — a felmérés időpontjában — 641, a vasipari szakmunkásoké 793. Ugyanakkor a textilipari betanított munkások száma: 2 ezer 679, a vasipariaknál viszont csupán 169. Ezekből az arányokból kitűnik, hogy elsődleges célunk a vállalati gazdálkodás alapját jelentő textilipari szakképzés növelése oly módon, hogy a betanított munkások száma mintegy felére csökkenjen. Ez nemcsak a szakmához való jobb kötődést jelenti, hanem az új, magasabb szakmai tudást követelő technológiákhoz való jobb alkalmazkodást is.

Sajnos sok szakmunkás távozott a vállalattól. Azt azonban meg kell mondani, hogy a közművelődés javításában — benne a szakmai képzésben — túl kell néznünk a vállalati kereteken, mert elsődrendű feladatunk az ember műveltségi szintjének növelése. És csak másodsorban indulhatunk ki abból, hogy dolgozóink maradjanak is nálunk. A megtartás nem szorosan vett közművelődési feladat, de talán az alapokat, az üzemi megszerzetését, a szakmai megbecsülést éppen az oktatásnál lehet kezdeni. Az 1974/75. tanévben 167 textilipari tanuló oktatunk, és 65-en, mint leendő vasipari szakmunkások folytattak tanulmányokat. A felnőtt szakmunkásképzésben 143 dolgozó vett részt, közülük 115 tanulmányi szerződésben különféle kedvezményeket kapott. Erőfeszítéseinket jelzi, hogy ebben az esztendőben kezdtük el a bűtorlapgyártásban és textiliparban a szakmunkásképzést, s ebben nem kevesebben, mint 205-en vettek részt. Ezeket a területeken eddig nem képeztünk szakmunkásokat, tehát kizárólag betanított munkások dolgoztak.

Természetesen a közművelődés javítása, munkásaink szellemi és kulturális igényeinek növelése nem merül ki az általános iskolai és szakmai oktatás szorgalmazásában. A vállalat már ed-

dig is — jelentős anyagi támogatással, s elsősorban a fiatalabbak számára — klubokat hozott létre. Ma minden gyáregységünkben — és legtöbb telepünkön — van klubéletre alkalmas helyiség, és az eszközök is jó részből rendelkezésre állnak. Más kérdés, hogy a klubélet tartalmi meghatározása még sok kívánnivalót hagy maga után. Elsősorban több támogatást várunk a társadalmi szervek és a gazdasági vezetőkől a célirányos és hasznos programok összeállításában. Az utóbbi évek egyik legfigyelemreméltóbb létesítménye a szegedi ifjúsági, szocialista brigád és nyugdíjas klub.

3.

Természetesen a közművelődésnek nemcsak vállalaton belüli, hanem azon kívüli eszközei is hatnak dolgozóinkra. Ezek közül kiemelkedő jelentőségűnek látszik a televízió, a rádió és a sajtó. A végrehajtó bizottsági vita hangsúlyozta, hogy a dolgozó nagy érdeklődéssel figyeli a kommunikációs forrásokat, különösen a televíziót. Emellett azonban felmerült, hogy a vállalat gyárain, telepein a dolgozóik alig jutnak színházi élményhez, de moziba is ritkán ülnek be. Szegeden, ahol a vállalati kollektívának több mint a fele él, nagy szerepet kellene betöltenie a színháznak. A határozatnak gyakorlati tapasztalatainak összegyűjtése során éles kritika hangzott el a színházi műsorpolitikáról. Részleteiben nem térhetünk ki erre, de bántóak azok az összehasonlítások, amelyek más városok színházkulturáját lényegesen jobbnak minősítik.

A felmérés egyértelműen bizonyította, egyszerű dolgozók és vezetők, funkcionáriusok és alkalmazottak egyaránt vallják: a fejlett szocialista társadalom megvalósításának egyik legfontosabb feltétele a „kiművelt emberfők” számának minél nagyobb mértékű gyarapítása.

Marosi János,
a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat
vezérigazgató-helyettese

Pápáról az NSZK-ba

A Veszprém megyei Állatforgalmi és Húsupari Vállalat pápai gyárából újfajta dobozolt sonka szállítását kezdte meg az NSZK-ba. A Pápai Húsgyár termékének alapanyaga teljesen száraz, szárított comb, a

Nagyobb felelősséggel

A lakóbizottságok munkájáról

Szinte nem múlik el egyetlen népfőntáncoskozás, hogy ne esne szó a lakó- és utcabizottságokról. A felszólalók jobbitani, tökéletesíteni akarják működésüket. Ezért hát felvetődik a kérdés, vajon van-e lehetőségük, hogy valóban a terület gazdáivá váljanak az utca- és lakóbizottságok? Egyértelmű igen a válasz, de a kérdés megvilágítása érdekében vissza kell kanyarodnunk a kezdetekhez.

Szegeden a lakóbizottságok más városokéval összehasonlítva szinte matuzsálemi korúak, hiszen már az 1950-es évek közepén megalkultak a sűrűn lakott körzetekben. A peremkerületekben csak később szerveződtek, de Csongrád megye többi városában még hagyományai sincsenek, mivel tavaly tavasszal szerveződtek az első lakóbizottságok.

Két évtizedes szegedi történelmük alatt sok mindent csináltak, sokféle feladatot láttak el. Hosszú ideig a körzetek pecsétetes „bürokrataiként” ismerték ezeket a bizottságokat, hiszen hatósági, igazgatósági ügyek intézői voltak. Igazolások, látogatások, igazolásokat adtak ki, a tanácsok kihelyezett sejtjeiként bonyolították a sok papírmunkát, végezték az ügyfélszolgálatot. Tíz évvel ezelőtt lényeges fordulat következett be történetükben. A tanács 1965-ben előírta, hogy az egész város területén létre kell hozni a lakóbizottságokat. Azt is ki lehet olvasni a működésüket szabályozó rendeletről: feladataik is megváltoztak. Az akkor született jogszabályok leginkább azt sugallták, hogy a lakóbizottságok működjenek közre a törvények, rendelkezések, határozatok ismertetésében és végrehajtására mozgósítsanak.

A 60-as évek végétől kezdve már rá sem lehet ismerni ezekre a bizottságokra, annyira más felfogásban láttak hozzá munkájukhoz. Igazolványokat már nem állítanak ki, és a hatósági feladatok ellátása sem tartozik hozzájuk. Lehetőséget kaptak arra, hogy tényleg azt csinálják, amihez megvannak adottságaik és tehetségük. Ez pedig a kapcsolat-teremtés tanácsok, népfőntáncosok és lakók között; lakó, tanács és népfőntánc; lakó és lakó között. Nem véletlen, hogy az új tanácsotörvény megjelenésével a figyelem középpontjába került tevékenységük. Az állami élet és a szocialista demokrácia fejlesztésének az MSZMP által meghatározott programja pedig ösztönzőleg hatott működésükre. Szerepük jelentős lett a társadalmi szabályok érvényesítésében, a lakóterület szépítésében, a társadalmi tulajdon megővésében és a társadalmi munka szervezésében.

Igy érkezünk a mához és itt hangsúlyozni illik, hogy lakó- és utcabizottságok olyan jogokkal rendelkeznek, amelyekkel, ha komolyan élnek, eredményesen szervezhetik a lakóterület életét. Kezdeményezhetnek, javaslatot tehetnek olyan esetekben, amikor a közösségi érdek forog kockán. Nem véletlenül használjuk sokszor a feltételes módot. Elhetnének a lehetőséggel, de nem mindenütt élnek. Az okok hétköznapiak, címszavakban sorolva a közöm-

bőség, restség, felelőtlen-ség. A kis közösségeknek kezükbe adták az emberi együttműködés kulcsát — de a kulcsot gyakran a lábtörő alatt felejtik. A felszólalásoknak, kéréseknek közös a lényegük: a lakóbizottságok gyakran tehetetlenül állnak egy-egy elviselhetetlenül felegyelmzetlen, renitenskedő lakótársal szemben. Inkább szenvednek az emberek attól a sok igazolomtól, amit a neorealista filmekbe illő jelenetek okoznak.

A hosszadalmas szekatúrák, veszekedések, fenyegetések megelőzhetőek lennének. Csak a lakóbizottságoknak kellene erőteljesen fellépni a kibírhatatlan szomszéd ellen. Mint ahogy számtalan példa bizonyította, ha idejében közbelépnek, a viták nem nyúlnak el a bírósági folyosókig. A kezdeményezőkésség, bátorság nélkül azonban a helyzet nem fog megváltozni. Igaz, nem könnyű az együttélésben a kormányos szerepkörében

közreműködni, de néha kell, mivel nem kevesebbről van szó, mint a kisebb közösségek közéletéről.

Más területen lehetőségekkel kicsit jobban élnek. Kedvezőbb a tapasztalat a tanácsokkal és népfőntáncosokkal kialakult kapcsolatokról. Bár a körzeti népfőntáncosok még több kezdeményezést várnak a lakóhelyszépítési akciókban. Némelyik utcában a házak külső képe annyira elhanyagolt, hogy ekkor mondják a lakóterületnek nincs gazdája, s hiányzik a lakóhely szeretete is. A lakó- és utcabizottságok a peremkerületekben például a társadalmi munka megszervezésével, a házfelújítások sorsát kilendíthetnék a nyugvópontjára.

Az eddig elért eredmények tiszteltetés mellett, úgy tűnik, a közösségi felelősség még sok lakóbizottságnál javításra szorul.

H. M.

Szekcióülések a finnugor kongresszuson

A IV. nemzetközi finnugor kongresszus szerdán a Magyar Tudományos Akadémia székházában, illetve a Budai Vár kongresszusi termében a finnugor tudományok komplexitásának megfelelően szekcióüléseken megkezdte a különböző kutatási területeken elért eredmények és problémák vitáját. A szekcióüléseken az illető tudományterületek ve-

zető hazai és külföldi tudósai elnökölnék.

A háromnapos ülésorozaton nagyszámú előadás hangzik el. A kutatási eredmények és a fennálló problémák ismertetése, valamint a kutatások módszertanának fejlődésére vonatkozó közlések minden bizonnyal széles alapot adnak a tudományág további fejlődéséhez.

Füzetek tonnái

A Papíripari Vállalat fűzői gyára 750 millió forintostermelésével 10 százalékat adja a vállalat termelésének. Elsősorban finom író-, nyomópapírokat gyártanak. A fűzőket látják el az orszá-

got iskolai füzetekkel, jegyzettel. Ebből 8000 tonnát gyártanak évente. A nemrég befejezett rekonstrukció eredményeként négyezer tonnával növelték a termelést.

Hétköznapiak Ellentmondásos ing

Amióta a világ világ, a reklámszakemberek mindig megélnék. Egyszer könnyebb, másszor nehezebb munkájuk. Számtalan körülménytől függ sikerük. Legelőször is a vásárlókönzönség ízlésétől. Aprópó, itt álljunk meg!

Nem tudom miből gondolják, hogy a kedves vendő foga japán ingre fáj. Ezt az elnevezést olvastam a cédulán, de ebből a megfontolásból bármely nemzet nevével feltűnethetők volna. Ugyanis az ing Made in Fékon, tehát magyar. Igaz, a Kársz utcai férfidivatüzlet kirakatát bámulónak le kell guggol-

nia, hogy ezt felfedezze. De a fehér kartonra írt japán elnevezés alatt az ing nyakán egy kis zsebkönyvben az eredeti cégjelzés kiolvasható: Fékon.

Mivel két állítás közül csak az egyik igaz, a másikat ki kell zárni. Az általam látott ing tehát egy ellentmondásos ing. Az értelmező szótárban ilyen összeállításban a két szót úgysem találja meg a kedves olvasó, ne is keresse. De ez a japán-magyar ing nemcsak a logika szabályainak mond ellent, hanem az ízléses reklámnak is.

Forintok a Tisza partján

Gondoltam már arra is, hogy Jókai dunai hajósai volt. Feljött a Tiszán, és Szegednél léket kapott. Aztán a hajóroncsot kihúzták a partra. (De nem is egy, hanem két hajóról, pontosabban a Tisza partra süllyedő uszályról van szó.) Talán a legendás hajós miatt tisztelik és nem nyúlnak az uszályokhoz évek óta? Nem tudom. A gond-

addig, hogy feldarabolja és a MEH-höz szállítsa. Több kosár pénzt kapott volna a parton felejtett vagy hagyott, vagy enyészetre ítélt sok száz tonna vasért. A fürdőzőknek nincs útjuk-sabban a Tisza partra süllyedő uszályról van szó.) Talán a legendás hajós miatt tisztelik és nem nyúlnak az uszályokhoz évek óta? Nem tudom. A gond-

viselés útjai messze elkerülnek a két uszályt, az biztos. Lassan-lassan a homok ellepi. Érdekes módon évek óta senkinek sincs útja, senki sem vetemedett el

A Főka homoktelepen megkérdeztem, ugyan kié lehet a két roncs, de ők sem tudják. Szerintük: a fene eszi meg.

Szerintem is.
Halász Miklós